

... ne, pane doktore, byla bych strašně nerada, kdybyste si to mé neurovnané povídání nějak špatně vysvětloval, my jsme tady v tom krásném údolí u řeky byly s maminkou vlastně šťastné, škoda, že mi umřela, i když v pozhnaném věku, měly jsme samozřejmě ty všední každodenní starosti a problémy, i já je teď mám, koho snad netrápí, zvláště v téhle rychle se měnící době, v níž konzervativněji myslící člověk málem neobstojí, kde bychom si však byly pomyslely, že tu na tomhle poblázněném světě budeme strašit tak dlouho, a pořád na stejném místě, jen jsme se stěhovaly tady z těch pokojů do jiných, z patra do patra, však tahle ženská pomatení smyslů znáte, jak to člověka někdy popadne a chce alespoň něco kolem sebe změnit, i nicotného, a tak třeba jen stěhuje nábytek z místa na místo, nutí k tomu mužskou část rodiny, tu svalnatější, což ovšem nebyl náš případ...

... ale jak tu všechno kolem vidíte, jen se porozhlédněte kolem sebe, tak je to tady od války, myslím od té druhé, my dole a nájemníci nahoře, maminka se tady narodila zrovna ten rok, co dědeček dům dostavěl, takže s ním byla spjata ještě hlouběji a citověji než já, mnohé se tu pochopitelně za tu dobu změnilo, hlavně na zahradě, v horších dobách ty okrasné keře, stromy a květiny ustupovaly zelenině a ovoci, které jsme i my z jisté momentální nouze musely s maminkou pěstovat, ale vždycky tu bylo krásně, jsme tu hned u lužního lesa, vidíte jej ze všech oken vily...

... nedávno jsem se musela pobaveně usmát, když jsem dost opožděně četla tu známou Kožíkovu knížku o malířce Zdence Braunerové, myslím se to jmenovalo

Na křídle větrného mlýna, vlastně na dnešní čtenářský vkus pěkný tlustopis, tam jsem se dočetla, jak se ještě před stoletím k nám jezdilo z Prahy na borůvky, poté mi z toho bylo spíš smutno, vždyť maminka tu dobu velmi dobře pamatovala a vzpomínám si na ta léta i já, třebaže pochopitelně matně, připadá mi to jako neuvěřitelně dlouhatánský věk, byla jsem šťastná, když tu byl nedávno jeden literát, nebo spíš jen popravdě takový pokušitel literatury, který mi o něm vyprávěl...

... Kožík ještě donedávna žil, i když už byl vlastně legendou a chodil na sklonku života o francouzských berlích, všude ho musela doprovázet dcera, co já ji pamatuju, byla taková oduševněle krásná a měla noblesní vystupování, málokdo se už dnes dokáže pohybovat a chovat tak kultivovaně, myslím vybraně a uhlazeně, jak to uměla aristokracie, možná proto se i podobné vystupování až na čestné výjimky vytratilo, jak málem vymizela šlechta, a ta zbylá zase tak moc neoslnila, ale možná jsem moc přísná, snad se to lidé jednou ale naučí i bez ní, až budou delší dobu žít svobodně, bylo by to určitě lepší než napodobovat modelky nebo ještě hůř manekýny, protože to už není ono, je v tom cosi nepřirozeného, naučeného, bez smysluplné tradice, jen účelového, aby se to, co mají na sobě, především dobře prodalo...

... připadám si, pane doktore, jako kdybychom tu byli, myslím náš rod, v téhle naší vile až neskutečně dlouho a zrovna jako jen okamžik, však ty pocity znáte, neříkám vám nic nového, člověk stárne stále rychleji, týden, měsíc, rok uteče, ani se nenadějeme, snad proto, že se v mém životě moc převratného neděje, někdy se celý den něco nového ani nedozvím, a když ano, nestojí ta zdánlivě překvapivá informace z televize nebo z rozhlasu za řeč, vždyť i tomu malíři Kokoschkovi,

který se dožil stejného věku jako moje maminka, se ve stáří zdál rok stejně tak dlouhý, jako v mládí pouhý den, jak o tom píše ve svém deníku...

... i vdova po Gérardu Philipeovi nazvala své vzpomínky na něho příznačně *Co trvá vzdech*, i když byli lety o dvě generace mladší než já, ačkoli to mé přirovnání tak úplně nesedí, nejspíš vdova po něm měla dojem, že si ho moc neužila, asi jí tím ale křivdím, s daleko větší pravděpodobností ji ta jeho smrt vykojila, konečně i já bych vlastně o podobných pocitech díky svému osudu mohla vyprávět...

... ale řeknu vám jednu věc, pane doktore, když jsem vyrůstala, nezdál se mi už náš dům tak strašně velký, zahrada neuvěřitelně rozlehlá, stromy tak vysoké jako v dětství, ale jak jsem stárla, a maminka mi vyprávěla, že to na sobě zpozorovala také, zase je tu teď všechno pro mne velké, rozlehlé, vysoké, a tím den ode dne nedostupnější, nezvladatelné, nepřekonatelné, i když úplně jinak...

... kde jsou ty doby, kdy jsme společně s maminkou vytáhly z dílny žebřík a samy natíraly okapy, dokonce se odvážily vyměnit i prasklou tašku na střeše, odříznout překážející větev stínící oknu, natřít plot a nevím co ještě, promiňte proto, pane doktore, že stále vzpomínám na maminku, ale asi bych se o ní nezmínila, kdybyste si na ni sám nevzpomněl, ačkoliv jste ji poznal jen krátce...

... ještěže jsme tu s maminkou měly a stále mám slušné nájemníky, jednoho ze synů známého pražského chirurga, který tady s námi bydlel už od třicátých let, kdy jsem na jejich konci poprvé ovdověla, velice spořádaní lidé, ať byla, jaká hrozila doba, platily takové či jiné zákony a předpisy, vždycky nám dávali nájemného tolik, abychom nebyly s maminkou škodné, nemusely jsme se s nimi

jako jiní domácí dohadovat, a když bylo nutné udělat na domě něco většího, třeba nás vyplavila voda při povodni nebo na střechu spadl ztrouchnivělý strom, sami bez řečí přispěli, jako by šlo o jejich vlastní dům, starý pán byl velký člověk, promiňte mi, pane doktore, že to tak říkám, nejen velký chirurg, ale skutečně i velký člověk, jakých jsem v životě poznala málo, v pravém slova smyslu osobnost, umřel v osmašedesátém, a jeho starší syn, také chirurg, za několik týdnů emigroval, zůstal tu jen jeho mladší bratr, který se hned narychlo oženil, aby o ten byt u nás nepřišel a nám sem nedali někoho jiného, o koho bychom s maminkou třeba nestály...

... mladý nahoře je architekt a trochu i výtvarník, malíř, měly jsme s maminkou oba dva kluky jako vlastní děti a vnuky, když já sama jsem děti neměla, ačkoliv bych někdy měla ráda...

... vidíte, když vám to tak vyprávím, zároveň si uvědomuju, jak člověku k tomu, aby byl ve stáří šťastný, úplně stačí i taková maličkost, když společně žije v domě se slušnými nájemníky...

... starý pán byl pro nás zároveň něco jako rodinný lékař, což dodneška není běžné, i když se o tom tolikrát hovořilo a stále hovoří, ale planě, já příliš nevěřím, že by se něco takového mohlo obnovit, možná až spolu s tím paušálním odměňováním lékařů za vlastní klientelu, aby si ji udrželi, i když my jsme si s maminkou nemohly a ani já teď si nemůžu stěžovat, byla tu na zdravotním středisku velmi hodná a schopná paní doktorka, sama maminku z vlastní iniciativy alespoň jednou za rok pozvala na prohlídku, až jsme se někdy styděly, jak měla pořád plnou ordinaci, tedy její čekárnu, maminka byla totiž do devadesáti zdravá jako řípa, jen v posledních letech hůř slyšela, ale přitom viděla velice dobře,

někdy jsem měla strach, že se ráno probudím a už jí nebude, když jsou velmi staří lidé takhle zdraví, většinou to tak dopadne, ani já si na zdraví, musím to zaklepat, nemohu zas tak stěžovat, sem tam sice něco zabolí, však už něco podobného, pane doktore, sám i nejspíš dobře znáte, třebaže vypadáte ve srovnání se mnou jako mladík, ale zabolí, píchne, oteče, ale naštěstí zase uteče, že se zatím cítím poměrně zdravá...

... promiňte, že skáču od jedné věci ke druhé, ale vzpomněla jsem si v té souvislosti s rodinnými lékaři, že zrovna tak nemáme každý z nás vlastního policistu, jak to někdo někde nedávno napsal, že by se rád dožil chvíle, kdy mu u dveří bytu zaklepe nebo u domu zazvoní policista, představí se, že je ten a ten a má na starosti náš blok či okrsek, ve kterém bydlíme, a můžeme se na něho kdykoli obrátit, když budeme mít o sebe a své věci strach, ať už z jakéhokoliv důvodu...

... vidím, že jste se, pane doktore, nepatrně usmál, ale já jsem ten váš úsměv postřehla, taky mě trochu v tomhle mém přesvědčení mít vlastního policistu zviklal jeden místní rodák, bývalý ředitel školy, moudrý člověk, který se stejně jako vy pousmál, když jsem mu o tom svém potenciálním vlastním policistovi nebo strážníkovi řekla, tak k mému překvapení zareagoval dost nečekaně, že mu to připomíná Orwella, což mě zaskočilo tak, že jsem si jeho Farmu zvířat a román 1984 znovu přečetla, bylo mi totiž divné, proč mi ho připomněl právě on, starší člověk, ten by měl stejně jako já mít starost o vlastní bezpečí, něco jiného by bylo, kdyby se o Georgeovi Orwellovi, který měl mimochodem vlastní jméno jako dnešní anglický premiér Blair, zmínil někdo mladší, pokud vůbec někdo ještě jeho díla četl a romány vůbec, snad možná teď pár lidí po tom semináři o něm, kterého